

RAHVUSVAHELISED SPORTING REEGLID

tõlge inglise keelest:

<http://www.fitasc.com/uk/content/10>

- I. Sporting võistluse mõiste ja reeglid
- II. Kohtunike töö, käitumisjuhised
- III. Võistluste korraldamine

01/01/2017

Violett – 2015. aasta muudatus

Punane – 2017. aasta muudatus

Fédération Internationale de Tir aux Armes Sportives de Chasse

10 rue Médéric, 75017 Paris France

Telephone: (33) (0)1 4293 4053 / Fax: (33) (0)1 4293 5822 / E-mail: fitasc@fitasc.com

Sisukord

I. Sporting võistluse mõiste ja reeglid	3
1. Sporting võistluse definitsioon	3
2. Sporting laskepaigad/laskerajad	3
2.1 Laskerada	3
2.2 Heitemasinad	3
2.3 Laskemärgid.....	3
2.4 Laskekohad	4
2.5 Trajektoolid	4
3. Laskmisreeglid.....	5
3.1 Laskmisasend	5
3.2 Kuulmiskaitsmed	6
3.3 Kaitseprillid.....	6
4. Märgid	6
4.1 Üksikmärk	6
4.2 Dublettmärgid.....	6
II. Kohtunike töö, käitumisjuhised	7
5. Kohtunikud.....	7
6. Tulemuste hindamine	7
7. Relvad ja laskemoon	9
8. Käitumisjuhised / Ohutus	10
9. Apellatsioonid	11
10. Laskmisest keeldumine	12
11. Katse mõjutada kohtuniku.....	12
12. Hoiatused	13
13. Karistused.....	13
14. Võistlusprotokoll (tulemuste leht)	14
III. Võistluste korraldamine	15
15. Võistluse korraldamine	15
16. Meistrivõistluste protseduurid	16
17. Riietus	17
18. Ümberlaskmised	18
MÕISTED	19
Lisa 1 – võistlusprotokoll, tulemuste leht.....	20

I. Sporting võistluse mõiste ja reeglid

1. Sporting võistluse definitsioon

Sporting on laskevõistlus, kus mängitakse läbi jahiolukordi kasutades selleks jahilaskerelvi ning kunstlikke sihtmärke. Selle võistluse käigus kasutatakse kõiki maastiku ning kunstlike sihtmärkide omadusi/eripärasusi, et tuua esile laskuri tehnilisi ning sportlikke oskusi. Laskepaigad peavad võimaldama erineva raskusastmega laskmistrajekte.

Sporting võistluse organiseerimisel ja radade ülesehitamisel tuleb arvestada kõikide osapoolte turvalisusega, samuti looduse ning keskkonna kaitsmisega. Keelatud on sihtida elusloomi ja –linde.

2. Sporting laskepaigad/laskerajad

2.1 Laskerada

Arvestades maastiku eripära peab Sportingu rada olema varustatud piisava arvu heitemasinatega - nii et võistlejad saavad lasta märke tingimustel, mis on võimalikult sarnased jäneste, põldpüüde, partide ja faasanite jne laskmisele. Märgi lennud peaksid olema eemalduvad, vastutulevad, vasakule ja paremale lendavad; nii kõrgelt kui madalalt. Märgid võivad lennata lagedal alal või metsas, puude ja pöösaste vahel osaliselt varjatuna või varjamatult.

2.2 Heitemasinad

Rajad peavad olema varustatud järgmiselt:

Laskeraja tüüp	Masinate hulk	Üksikute ja dublettmärkide hulk
Laskerada (vana süsteem)	5 masinat 3 laskekoha kohta	15 üksikut, 5 dubletti
Liin 4 laskekohaga (uus süsteem)	3 laskekohta nelja masinaga; 1 laskekoht (teine või kolmas) 3 masinaga	15 üksikut, 5 dubletti, millest 2 dubletti on laskekohal, kus on 3 masinat
Liin 5 laskekohaga (uus süsteem)	5 laskekohta 3 masinaga	15 üksikut, 5 dubletti
Liin 3 laskekohaga (uus süsteem), lubatud ainult GP-I	5 masinat laskekoha kohta	15 üksikut, 5 dubletti

Masinad võivad olla manuaalsed, automaatsed, või segasüsteemiga. Masinad tähistatakse igas laskepaigas tähestiku järjekorras (A, B, C, D) vasakult paremale.

2.3 Laskemärgid

Kasutatakse standard-, midi, super mini, battue ja jänsemärke, samuti õhemaid ja väiksema diameetriga erimärke, sh bourdon, tolmu ja zz märgid. Laskemärgid peavad vastavalt taustale olema eristatavad, st erivärvilised.

2.4 Laskekohad

Laskekohad märgitakse maha 1x1 meetrise ruudu või 1 meetrise diameetriga ringina. Võimaluse korral peavad laskekohad olema sellisel tasandil, et laskuritel oleks võimalik seista püsti, ilma, et nad libiseksid (turvalisus).

2.5 Trajektoorid

2.5.1. Sportingu laskepaigad peavad olema kooskõlas jahieetikaga ning laskmisdistantsidega.

- Laskmist ei toimu liiga lähedal lendavate trajektooridega, kuna see ei oleks sobilik Sportinguks.
- Trajektoorid ei tohi olla nii kauged, et jäävad välja relva või laskemoona efektiivselt laskealast, kuna see vaid haavaks loomi, mis ei ole jahieetikaga vastavuses.

Peab olema võimalik lasta kaks padrunit iga üksikmärgi puhul.

Iga trajektoori raskusaste mõõdetakse nii:

Kõik eri klassides olevad protsendid peavad kattuma keskmise laskuri tabamistulemusega.

Raskusaste	Klass A	Klass B	Klass C
	Rohkem kui 80%	60% kuni 80%	40% kuni 60%

Laskekohal on soovitatav kasutada erineva raskusastmega trajektoore. Need märgitakse raskusastme skaalal A-st C-ni.

- Üks "A" trajektoori märk;
- Kaks "B" trajektoori märki;
- Üks "C" trajektoori märk.

Juhul kui ühel laskekohal on viis üksikmärki, siis võib lisamärk olla "A" või "B" raskusastmega.

2.5.2. Dublettmärke lastakse märkide pihta, mida on samal laskekohal eelnevalt üksikutena lastud. Lisaks:

- "C" trajektoori märki on lubatud kasutada ühe laskekoha dubletis (dublettides) vaid ühe korra ja seda seotakse „A“ sihtmärgiga.
- Samas dubletis võib kasutada kahte "B" trajektoori märki või „B“ märki võib siduda „A“ trajektoori märgiga.

3. Laskmisreeglid

3.1 Laskmisasend

3.1.1. Lähteasendis peab laskur seisma mõlema jalaga maapinnale märgitud laskekoha piirides kusjuures relva laad peab puudutama keha allpool vestile märgitud horisontaalset joont.

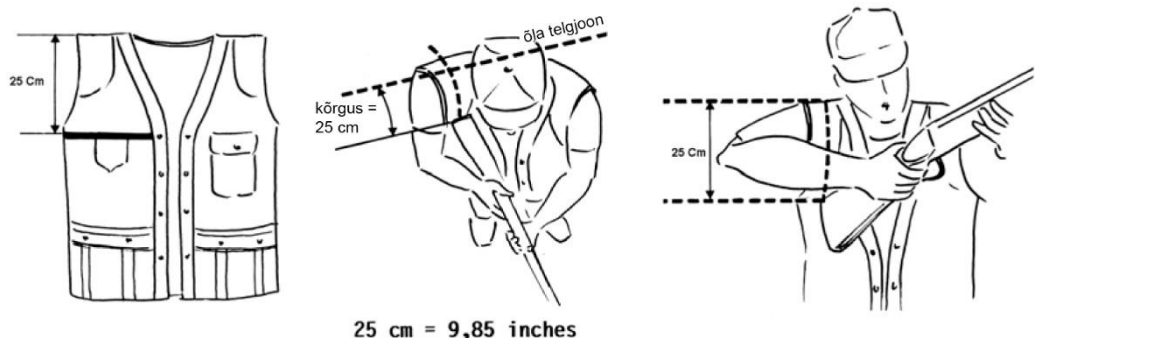
Igat tüüpi laadide puhul, kaasa arvatud:

- standardlaad;
- Monte Carlo tüüpi laad;
- reguleeritavate osadega laadid, mis võimaldavad õlastamise aega vähendada

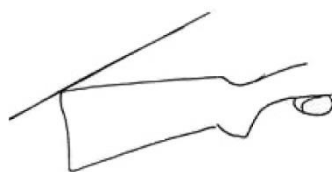
peab lähteasendis relva lae kõrgeima osa kõige tagumine punkt allpool laskuri vestile märgitud horisontaaljoont.

Vestile peab olema märgitud joon, mis on 25 cm (9.85") allpool õla telgjoont ja õla telgjoonega paralleelne (vt allpool olevat joonist).

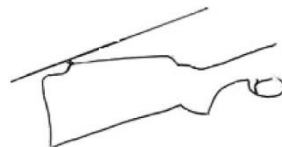
Laskja peab jääma lähteasendisse kuni märk on heidetud ja see on nähtavale tulnud.

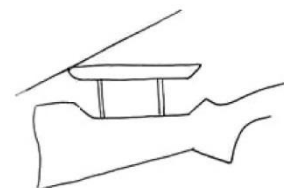
Kõrgus: 25 cm õla telgjonest
25 cm = 9,85 tolli

Standardlaad

Monte Carlo tüüpi laad

Reguleeritav laad

3.1.2. Laskurid ei tohi relva õlga/palge tõsta enne kuni märk ilmub nähtavale. Laskurid peavad kõiki märke puhul lasu sooritama õlast, ka jäneseid.

3.1.3. Järjestikkuse dubleti (*on report*), üheaegse dubleti (*simultaneous*) ning viivitusega dubleti (*rafale*) korral on esimese ning teise sihtmärgi vahel püssi asend vaba.

3.1.4. Keelatud on testida püssi laskmiskohas. Enne laskmiskohale minekut on laskuritel lubatud testida püssi selleks ettenähtud kohas, mis asub keskuse/klubimaja läheduses.

3.2 Kuulmiskaitsmed

Vt Käitumisjuhised/ohutus, punkt 8.9.

3.3 Kaitseprillid

Vt Käitumisjuhised/ohutus, punkt 8.10.

4. Märgid

4.1 Üksikmärk

Üksikmärk on ükskõik millist tüüpi märk, mis päästetakse heitemasinast. Igat üksikmärki peab olema võimalik lasta kahe padrunita.

4.2 Dublettmärgid

Laskuritel on lubatud vaid kaks padrunit iga dublettmärgi kohta. Mõlemat padrunit on lubatud kasutada ka ainult ühele märgile dubletist.

4.2.1. Järjestikune dublettmärk (*on report*)

Kaks märki päästetakse ühest või kahest heitemasinast. Teine märk päästetakse maksimaalselt 0-3 sekundi jooksul pärast esimese märgi laskmist.

4.2.2. Üheaegne dublettmärk (*sim, simultaneous*)

Kaks märki päästetakse üheaegselt ühest või kahest heitemasinast. Märke võib lasta mistahes järjekorras.

4.2.3. Viivitusega dublettmärk (*Raffael, rafale*)

Märgid heidetakse üksteise järgi samast heitemasinast nii kiiresti kui masin võimaldab saal lennutrajektoril märke väljastada, ootamata ära esimese märgi laskmist. Märke võib lasta mistahes järjekorras.

II. Kohtunike töö, käitumisjuhised

5. Kohtunikud

5.1 Rahvusvahelistel võistlustel annavad kohtunikud vande:

- Alluda reeglitele ning kindlustada, et reegleid järgitakse;
- Võtma vastu otsuseid ausalt ning erapooletult;
- Eirata oma rahvust ning kodu föderatsiooni rahvusvaheliste võistluste ajal;
- Olla kohas, kus neil on võimalik jälgida ning hinnata reeglite järgimist parimate/optimaalsete tingimustega;
- Teatada oma otsused piisavalt selgelt ja kõvasti, et laskur neid kuuleks;
- Austusega ära kuulata laskuri protesti, ilma et laseks ennast mõjutada kas laskuril või teistel võistlejatel;
- Omada kehtivat Sporting reeglite kogumit, mis on ametlikes Fitasc keeltes.

5.2 Igal kohtunikul peab olema kehtiv oma riigi kohtuniku tunnistus. Kui on tegemist peakohtunikuga, on vajalik Fitasci poolt välja antud rahvusvaheline kohtuniku tunnistus. Vastasel korral on antud kohtunikul õigus tegutseda kui kohtuniku assistent, tingimusel, et vastava võistluse žürii on selle eelnevalt heaks kiitnud.

5.3 Kohtunikud peavad tagama korra ja korrektse käitumise laskepaigas ning samuti ümberlaskmiste ajal.

5.4 Kui võistleja on laskmiseks valmis, ütleb ta kohtunikule lühikese ning konkreetse käskluse, nt „anna; kohtunik annab helisignaali abil nii kiirelt kui võimalik käskluse edasi märkide päästjale. Märk peab olema välja heidetud max 3 sekundi jooksul peale signaali.

5.5 Erandjuhtudel, nagu äkiline tugev vihm või lühiajaline äge torm, võib kohtunik laskmise katkestada. Kui ilmneb, et katkestus venib arvatust pikemaks, peab ta sellest informeerima žüriid.

5.6 Laskur ei tohi märgist keelduda, väljaarvatud juhul, kui ta ei ole seda küsinud. Vaid kohtunik võib otsustada kas lennutrajektor või „uus märk“ on koosõlas reeglitega.

6. Tulemuste hindamine

6.1 Kohtunik võtab vastu otsuseid iseseisvalt.

6.2 Rühmalaskjatel pole õigust sekkuda või avaldada arvamust märkide tabamise/hindamise kohta.

6.3 Märk loetakse „tabatud“ („one“):

Kui see on välja heidetud ja laskur on seda lasknud vastavalt punktile 3.1 ning sellest eraldub vähemalt üks nähtav kild või märk puruneb täielikult või osaliselt. See kehtib ka tolmumärkide kohta.

6.4 Märk loetakse “mööda” („zero“):

Kui laskur ei sooritanud lasku ja seda ilma ühegi selge põhjusega (dublett viivitusega või üheaegne dublett mööda ja mööda).

Kui laskur lasi seda, kuid ei tabanud ja ühtegi silmaga nähtavat kildu ei eraldunud või kui eraldub ainult tolm (tolmumärgid).

Kui relva mittetoimimise korral laskur avab ise relva ning puudutab kaitseriivi enne kui kohtunik on kontrollinud relva.

Juhul kui esineb **teine** relva või laskemoona talitlushäire sama seeria ajal.

6.5 “UUS MÄRK” („no bird“)

6.5.1 “UUS MÄRK” relva või laskemoona tõttu

Allolev tabel kehtib juhul, kui esineb **esimene intsident sama seeria jooksul**. Laskurile tehakse hoiatus esimese intsidendi puhul ning märk loetakse „KORRATA“.

Pärast esimest vastavat juhtumit loetakse kõik märgid, mille pihta ei tulistata samadel põhjustel kui esimese intsidendi puhul „MÖÖDA“.

Põhjus	Millal	Tegevus
Mõlemad laengud tulistatakse üheaegselt	Üksiku märgi puhul	KORRATA heidetakse uus märk
	Järjestikuse dublettmärgi esimese märgi puhul	KORRATA heidetakse uus dublett
	Üheaegse dublettmärgi puhul	KORRATA heidetakse uus dublett
	Viivitusega dublettmärgi puhul	KORRATA heidetakse uus dublett
Esimese padrundi tõrge*	Üksiku märgi puhul	KORRATA heidetakse uus märk
	Järjestikuse dublettmärgi esimese märgi puhul	KORRATA heidetakse uus dublett
	Üheaegse dublettmärgi puhul	KORRATA heidetakse uus dublett
	Viivitusega dublettmärgi puhul	KORRATA heidetakse uus dublett
Teise padrundi tõrge	Üksiku märgi puhul	KORRATA heidetakse uus märk. Selle võib purustada vaid teise lasuga. Kui tabatakse esimese lasuga, loetakse „mööda“
	Järjestikuse dublettmärgi esimese märgi puhul	KORRATA heidetakse uus dublett. Kehtib esimese lasu tulemus.
	Üheaegse dublettmärgi puhul	KORRATA heidetakse uus dublett
	Viivitusega dublettmärgi puhul	KORRATA heidetakse uus dublett

*juhul, kui teine lask siiski sooritatakse, fikseeritakse lasu tulemus

6.5.2 «UUS MÄRK» vale märgi tõttu.

Allolev tabel kehtib järgmiste olukordade puhul:

- Kui heidetakse katkine märk;
- Kui märki ei väljastata õigest heitemasinast;
- Kui heidetakse kaks märki sama laskepaiga samadest heitemasinast;
- Kui märk on teist värvi, vales suuruses, valet tüüpi;
- Kui märgi trajektoor loetakse kohtuniku poolt ebaõigeks;
- Kui märk heidetakse hiljem kui 3 sekundit pärast laskuri hõiget;
- Kui laskur ei ole märki küsinud;
- Kui kohtunik leiab, et laskurit on häiritud;
- Kui kohtunik ei suuda määratleda, kas laskemärki on tabatud.

Millal	Tegevus
Üksiku märgi puhul	KORRATA heidetakse uus märk
Jänese puhul, mis puruneb pärast esimese lasu mittetabamist ja enne teise lasu sooritamist	KORRATA heidetakse uus jänes. Selle võib purustada vaid teise lasuga.
Järjestikkuse dublettmärgi esimese märgi puhul	KORRATA heidetakse uus dublett
Juhul kui esimene märk (või selle osad) purustavad dubleti teise märgi enne, kui laskur sooritab oma teise lasu.	KORRATA heidetakse uus dublett. Kehtib esimese lasu tulemus.
Järjestikkuse dublettmärgi teise märgi puhul	KORRATA heidetakse uus dublett. Kehtib esimese lasu tulemus.
Üheaegse dublettmärgi puhul	KORRATA heidetakse uus dublett
Viivitusega dublettmärgi puhul	KORRATA heidetakse uus dublett

Kui üskkõik millist tüüpi dubleti puhul tabatakse mõlemat dubletimärki ühe lasuga, loetakse mõlemad märgid „tabatud“.

7. Relvad ja laskemoon

7.1 Lubatud on kõik jahipüssid, sealhulgas ka poolautomaatsed (v.a pumppüssid), eeldusel, et nad on kaliibriga kuni 12 ja relvaraua pikkusega vähemalt 66 cm.

Keelatud on relvale kinnitada kaameraid.

Kõiki relvi, ka laadimata, peab käsitlema väga ettevaatlikult, vastavalt ohutustehnika nõuetele. Relvi peab kandma lahti murtult (poolautomaat relvi peab kandma lukk avatud) püssitoru suunatud üles või alla.

Kanderihmad relvadel on keelatud.

Kui laskur oma relva ei kasuta, peab ta asetama selle vertikaalselt relvapüramiidi või hoidma seda turvaliselt mõnes teises lubatud kohas. Poolautomaat relvade puhul peab lukk olema avatud.

7.2 Keelatud on ilma loata puudutada teise laskuri relva.

Kahe sama meeskonna liikmetel on keelatud kasutada sama relva ametlikul tiitlivõistlusel või meistrivõistlusel.

7.3 Laskuri relva tõrke korral võib ta erandjuhul laenata relva teiselt laskurilt seeria lõpetamiseks viimase loal.

Täielik või osaline relva, tshoki või relvaraua vahetamine on lubatud sama seeria ajal kahe laskekoha vahel või pärast üksikute märkide laskmist enne dublette, kuid see ei tohi põhjustada mingit viivitust.

7.4 Kui laskur on juba laskekohas, on punktis 7.3 nimetatud vahetuste läbiviimine keelatud.

7.5 Laskurile on lubatud nii üksik kui dublettmärkide laskmise valmistumiseks maksimaalselt 20 sekundit. Kui laskur selle aja ületab, teeb kohtunik talle hoiatuse ning seejärel rakendab punkti 12.2.

7.6 Kohtunik teatab „uus märk“ pärast esimest relva talitlustõrget. Sama seeria ajal järgnevad talitlushäired loetakse möödastuks. Kui relv parandatakse enne kui rühm selles laskepaigas lõpetab, võib laskur kohtuniku loal oma seerialasud sooritada. Kui viga ei ole võimalik parandada, on laskuril õigus jätkata oma rühmaga kohtuniku nõusoleku alusel ning eeldusel, et tal on teine relv (punkt 7.3). vastasel korral peab laskur lahkuma oma kohalt rühmas ja laskma ülejäänud märgid siis, kui vabaneb vaba koht teises rühmas ja kui žürii on andnud selleks loa.

7.7 Kui mõlemad relvarauad tulistavad samaaegselt (topelt-lask) relva rikke, st mitte laskuri vea tõttu, loetakse märk, kas üksik või esimene märk dubletist, kordamisele ning tulemust ei fikseerita (punkt 6.5).

7.8 Padrunite haavillaeng ei tohi ületada 28 g (max +2%). Haavlid peavad olema ümarad, läbimõõduga 2,0 - 2,5 mm (kõrvalekaldega +/- 0,1 mm).

- Dispersant või mõne muu ebahariliku laengu kasutamine on rangelt keelatud. Ümberlaetud padrunite kasutamine ei ole lubatud.
- Erineva kvaliteedi ja läbimõõduga haavlite segamine on rangelt keelatud. Keelatud on kasutada suitsuga püssirohtu ja trasseerivaid laenguid.

7.9 Kui dubletis purunevad kaks märki ühe lasuga, loetakse need „tabatud“ ja „tabatud“.

7.10 Kohtunik võib paluda laskuril näidata/esitleda ülevaatamiseks kasutamata padruneid enne kui laskur alustab laskmist, võttes ühe padrundi vesti paremast taskust ja teise vasakust taskust.

8. Käitumisjuhised / Ohutus

8.1 Kui laskur käitub moel, nagu ta oleks kaotanud enesekontrolli (viskab relva maha, ebaviisakas kõnemaneeer, või vägivaldne käitumine kohtuniku või teiste laskurite suhtes jne.), peab kohtunik koheselt asjast teavitama žüriid (13.4).

8.2 Laskuril on lubatud lasta vaid siis, kui on tema kord ning kui märk on päästetud.

Laskuritel on keelatud sihtida või lasta teiste laskurite märke, või sihtida/lasta teadlikult elusloomi ja -linde (13.4).

Keelatud on simuleerida laskmist väljaspool laskmiskohta. Kui laskur enne märgi küsimist simuleerib laskmist (tõstab relva õlga) või teeb tahtmatult lasu, on kohtunik kohustatud tegema hoiatuse. Pärast esimest hoiatust loetakse iga järgneva taolise juhtumi korral märk „mööda“.

- 8.3** Laskurid peavad olema valmis laskma kohe kui nende nimi hüütakse. Neil peab olema valmis vajalik laskemoon ning varustus oma seeria jaoks. Mitte mingil juhul ei tohi järgmine laskur astuda/läheneda laskekohale, enne kui eelmine laskur on sealt lahkunud.
- 8.4** Laskur tohib laadida oma relva ainult pärast seda, kui on asunud oma laskekohale relvatoru suunatud alla laskeala poole ja kui kohtunik on andud laskmisloa.
- 8.5** Pool-automaatseid relvi võib laadida maksimaalselt kahe padrunitiga.
- 8.6** Laskurid ei tohi laskekohas ringi keerata enne kui relvad on lahti murtud ning relv on padrunitest tühjaks laetud, olenemata sellest kas padrunitest on lastud või mitte.
- 8.7** Märkide näitamise ajal või kui laskmine on segatud, peavad laskurid relvad lahti murtud ja tühjaks laadima. Laskurid võivad oma relvad kokku murda vaid siis, kui kohtunik on vastava loa andnud.
- 8.8** Kui laskuril ei õnnestu lasta või kui tekib häire relva või laskemoonaga, peab laskur jääma oma positsioonile relv suunatuna alla, ilma et murraks lahti või puudutaks kaitseriivi, enne kui kohtunik on kontrollinud relva.

Kui laskur siiski avab relva või puudutab kaitseriivi enne, kui kohtunik on relva kontrollinud, loetakse lask/lasud „mööda“.

8.9 Kuulmiskaitsmed

Laskurid, kohtunikud, rajapersonal ja ka pealtvaatajad, või laskeraja juures/läheduses olevad isikud peavad Sporting võistlustel kasutama kuulmiskaitsmeid. Ka väljaspool klubihoonet ning tiirus olevad lapsed peavad kandma kuulmiskaitsmeid.

Laskekohas olev laskur, kellel puuduvad kuulmiskaitsmed, loetakse puudujaks ning talle kehtib punkt 16.7.

8.10 Kaitseprillid

Laskurid, kohtunikud, pealtvaatajad, personal ning kõik kes viibivad laskekoha läheduses on kohustatud kandma kaitseprille. Laskekohas olev laskur, kellel puuduvad kaitseprillid, loetakse puudujaks ning talle kehtib punkt 16.7.

9. Apellatsioonid

- 9.1** Laskuril lasub kohustus lasta/tabada märki kohas, mis on nähtav kohtunikule hinnangu andmiseks.
- 9.2** Kui kohtuniku otsus on, et märk tabati loomuliku takistuse või laskmislimiidid taga, ei ole laskuril õigust kaevata kohtuniku otsuse peale.
- 9.3** Mitte mingil juhul ei ole laskuril lubatud lahkuda oma positsioonilt või korjata üles märki, et kontrollida, kas see sai tabamuse või mitte.
- 9.4** Kui laskur hüüab järgmist märki, tähendab see, et ta on nõus kohtuniku otsusega eelmise märgi suhtes.
- 9.5** Kui laskur kohtuniku otsusega ei nõustu, peab ta esitama oma vastuväite viivitamatult laskekohal, tõstes üles käe ja lausudes „protest“ või „apellatsioon“.

Kohtunik peab seejärel laskmise katkestama ning laskur peab põhjendama apellatsiooni.

9.5.1 Kui kohtunik on kogu oma veendumuses kindel, et tema otsus on õige, peab ta koheselt oma otsusest teavitama. See otsus on siis lõplik ning ei kuulu edasikaebamisele. (punkt 10.1 ja 10.2).

9.5.2 Kui kohtunikul on kahtlused oma otsuse kohta, on tal õigus konsulteerida järgmiste isikutega, enne kui teeb lõpliku otsuse:

- Teise kohal oleva kohtunikuga;
- Märkide päästjaga;
- Teiste kõne all oleva rühma liikmetega.

Kohtunik ei pea nõustuma nende isikute antud arvamusega.

9.5.3 Pärast eelpool kirjeldatud läbirääkimiste tulemust, peab kohtunik teatama laskurile oma otsuse, mis on lõplik ning ei kuulu edasikaebamisele. (10.1 ja 10.2).

9.6 Protesti muul põhjusel kui - kas märki tabati või mitte; kas kehtib „uus märk“; või kavandatud lennutrajektor vale - on lubatud esitada žüriile.

9.7 Kõik protestid kohtuniku otsuse vastu tuleb esitada žüriile kirjalikult, koos tagatissummaga (deposiidiga), mis on võrdne 40% osalemistasust.

9.8 Kui žürii leiab, et protest on õigustatud, tagatissumma tagastatakse. Vastasel korral annetatakse see summa Fitasc esimehe poolt nimetatud heategevusele. Kui žürii leiab, et protest on õigustatud, vastavalt muule põhjusele kui nimetatud punktis 9.6, võib ta anda kohtunikule juhised edaspidise otsustamise kohta. Žürii võib ka nimetada uue kohtuniku või muuta kohtuniku otsust (punkt 9.6).

10. Laskmisest keeldumine

10.1 Laskurid peavad laskma uuesti 20 sekundi jooksul pärast kohtuniku viimast hinnangut.

10.2 Kui laskur ei lase uuesti 20 sekundi jooksul pärast kohtuniku viimast hinnangut, peetakse seda laskmisest keeldumiseks ning rakenduvad sanktsioonid, mis on loetletud 13. punktis.

10.3 Kui kohtuniku arvates laskur viivitab meelega enne laskmist või kui laskur käitub selgelt ebaausalt, loetakse seda laskmisest keeldumiseks.

11. Katse mõjutada kohtunikku

11.1 Laskurite katseks mõjutada kohtunikku peetakse:

11.1.1 Kui antud laskur jätkab kohtuniku otsuse vaidlustamist läbi oma hoiaku või verbaalselt, vaatamata sellele, et laskmine on uuesti alustatud.

11.1.2 Kui antud laskur vaidlustab silmatorkavalt kohtuniku otsust.

11.1.3 Kui mõni juures olev laskur avaldab silmatorkavalt oma arvamust või kriitikat otsuse suhtes ilma et kohtunik oleks neile andnud selleks loa.

12. Hoiatused

12.1 Kui laskur on vales lähteasendis, st mitte vastavuses punktiga 3.1, või kui ta tõstab relva õlga/palge enne kui heidetakse märk, tehakse laskurile hoiatus.

12.2 Iga järgneva hoiatuse puhul samas lasekohas näitab kohtunik punast kaarti ja märk/märgid loetakse:

- üksiku märgi puhul “mööda”;
- järjestikuse dubleti korral “mööda” ja “uus märk, korrata”;
- üheaegse dubleti korral “mööda” ja “mööda”;
- viivitusega dubleti korral “mööda” ja “mööda”.

12.3 Pärast kohtuniku selget käsklust „uus märk“ ei tohi lasta väljalennutatud märgi pihta. Pärast esimest vastavat hoiatust karistatakse laskurit järgmiselt:

- üksiku märgi puhul “mööda”;
- järjestikuse dubleti korral “mööda” ja “uus märk, korrata”;
- üheaegse dubleti korral “mööda” ja “mööda”;
- viivitusega dubleti korral “mööda” ja “mööda”.

13. Karistused

13.1 Kõik võistlusel osalevad laskurid peavad olema teadlikud kõikidest Fitasc võistlusmäärustest ja nõustuma järgima vastavaid võistlusreegleid. Võistlejad peavad nõustuma sanktsioonide ning teiste võimalike tagajärgedega, mis on tingitud reeglite rikkumisest ja kohtuniku käskude ning otsuste rikkumisest.

13.2 Esimese reeglite rikkumise korral, väljastab kohtunik või žürii hoiatuse.

13.3 Korduva rikkumise, reeglitest kinnipidamise keeldumise, või kohtuniku mõjutamise korral võib žürii laskurit karistada järgnevalt:

- Ühe märgi kaotamine;
- Ühe seeria, st 25 märgi kaotamine;
- Võistluselt kõrvaldamine.

13.4 Kohtuniku soovitusel korral, võib žürii koheselt kõrvaldada iga laskuri, kes on kaotanud enesekontrolli või kes on keeldunud kinni pidamast reeglitest ja/või katses mõjutada kohtunikku või tahtlikult lasknud elusloomi.

13.5 Igast kõrvaldamisest, mis on vastavuses punktiga 13.4 teatatakse laskuri koduföderatsioonile ning Fitasc peakontorile. Andmeid kõrvaldamise kohta hoitakse 5 aastat.

13.6 Teise kõrvaldamise korral kolme aasta jooksul pärast esimest kõrvaldamist, võib kõrvaldatud laskuril Fitasc Organiseerimiskomitee otsuse kohaselt, olla lõplikult keelatud osaleda ühelgi võistlusel, mis on organiseeritud Fitasc-i egiidi all.

13.7 Võistluselt kõrvaldatud laskuritele ei hüvitata kulusid, ega mitte mingil juhul mingit rahalist kompensatsiooni.

14. Võistlusprotokoll (tulemuste leht)

14.1 Võistlusprotokolli lehtede eest vastutab kohtunik või tema poolt valitud/volitatud isik. Igal kohtunikul peab olema eri värvi (pasta)pliiats iga laskepaiga jaoks samal laskerajal.

14.2 Vaid märgid, mis loetakse „mööda“ märgitakse tulemuste tabelis (vt Lisa 1). Iga märk, mis loetakse „mööda“ märgitakse kronoloogilises järjekorras vasakult paremale tulemuste tabelis. Märgid nummerdatakse laskmisjärjekorras igas laskepaigas, näit:

Laskekoht 1:

Märk nr. 1, nr. 3 ja nr. 4, dublett nr. 5

Laskekoht 2:

Märk nr. 2 ja nr. 3, dublett nr. 6 ja nr. 7

III. Võistluste korraldamine

15. Võistluse korraldamine

15.1 Riiklike tiitlivõistluste võistlusrajad kinnitab antud riigi föderatsioon; rahvusvaheliste tiitlivõistluste võistlusrajad kinnitab rahvusvaheline föderatsioon.

15.2 Kohalik föderatsioon, kes korraldab rahvusvahelisi meistrivõistlusi, kuid pole saanud kinnitust antud asukohale, kus ta soovib korraldada võistlusi, on kohustatud esitama asukoha/maastiku ning korralduslikud üksikasjad Fitasci esindajale vähemalt kaheksa (8) kuud enne võistluse alguskuupäeva. Fitascil on õigus kohustada föderatsioonil määrata laskeraja disainer/rajameister, kes vastutab laskeradade ülesehituse ning korralduse eest.

15.3 Fitasci liikmeföderatsioon võib delegeerida võistluse korraldamise ühele enda klubile, kuid kõikide eelnevalt kinnitatud ning kasutatavate spetsifikatsioonide eest ainuvastutajaks jääb Fitasci ees siiski vastava riigi föderatsioon.

15.4 Žürii

15.4.1 Rahvusvahelisi tiitlivõistlusi jälgib žürii, mis koosneb Fitasci sporting komisjoni liikmetest, kes on võistlusel kohal ning iga seniorite tiimi välja pannud osalejariigi ühest esindajast. Žüriid juhib organiseeriva Fitasci liige. Fitasci Korralduskomitee liikmed kuuluvad automaatselt žüriisse, välja arvatud need, kes kuuluvad apellatsioonizhüriisse.

15.4.2 Žürii teeb oma otsused vastavalt kohal olevate liikmete enamusele. Võrdsete häälte korral on otsustav hääl žürii esimehel või tema esindajal.

15.4.3 Žürii otsused kehtivad ainult žürii esimehe või tema esindaja ning ühe neljandiku žürii liikmete kohalolekul.

15.4.4 Erandolukorras (näit oht, et laskmine katkestatakse), võivad kaks žürii esimehe või tema esindaja poolt määratud žürii liiget võtta vastu erandliku otsuse, mis alluvad seejärel žürii ratifitseerimisele.

15.5 Žürii roll

15.5.1 Žürii tehnilise komisjoni liikmed peavad enne võistlusi kontrollima kas laskepaigad ning lasketrajektorid vastavad nõuetele, spetsifikatsioonidele ning reeglitele.

15.5.2 Peale avatseremooniat teeb organiseeriv föderatsioon teatavaks laskmisajad/ajakava, mis on paika pandud žürii poolt.

15.5.3 Žürii peab tagama, et laskmise ajal järgitakse reegleid ning ohutusnõudeid.

15.5.4 Žürii võib kontrollida relvi, laskemoona ning märke kasutades selleks tehnilist kontrollimisvarustust.

15.5.5 Žürii teeb vajalikud otsused tehniliste tõrgete korral, kui vastavaid otsuseid ei ole teinud peakohtunik.

15.5.6 Žürii otsustab kaebuste ning sanktsioonide üle, mida rakendatakse, kui laskur ei ole järginud võistlusmäärusi või on käitunud ebasportlikult.

15.5.7 Žürii peab tagama, et vähemalt kaks žürii liiget on kogu aeg laskeradadel.

15.5.8 Kui žürii liikmed märkavad reeglite rikkumist, ei ole neil õigus pöörduda otse kohtunike poole, vaid nad peavad teavitama sellest žüriid.

15.6 Laskmisradade eest vastutavad isikud

15.6.1 Tiitlivõistlustele eelnevatel päevadel tutvustab rajameister võistlusradu ning esitleb väljapakutud ja paika pandud erinevaid lennutrajekteore koos kasutatavate erinevat tüüpi märkidega järgmistele inimestele:

- Žüriiliikmetele, kes vastutavad laskeradade eest;
- Peakohtunikule,

15.6.2 Punktis 15.6.1 põhjal esitletud radade osas võib teha täiendavaid ettepanekuid vastavalt tehnilistele, hindamis-, ohutus- ning keskkonnareeglitele. Kokkuvõttes peavad rajad olema vastavuses Fitasc võistluste iseloomuga.

15.6.3 Kõik laskerajad pannakse lõplikult paika pärast seda, kui žüriiliikmed ning peakohtunik on need kinnitanud.

15.6.4 Peakohtunik annab üle hindamisjuhendid igale laskmiskoha kohtunikule.

15.6.5 Trajektoore, mis on valitud rahulikes ilmastikuoludes võib täiendavalt muuta, et nad kehtiksid ka mistahes kardinaalse ilmaolu muutuse korral.

15.6.6 Treeningud on žürii poolt kinnitatud laskeradadel enne võistlusi keelatud.

15.7 Apellatsioonizürii

15.7.1 Apellatsioonizürii võib moodustada iga rahvusvahelise võistluse jaoks, et ära kuulata protestid, mis on esitatud žürii otsustele laskurite või Fitasci poolt.

15.7.2 Apellatsioonizürii liikmeteks on:

- Fitasc-i presidendist või tema esindajast;
- Tehnilise komitee presidendist või tema esindajast;
- Korraldava laskeliidu presidendist või tema esindajast.

15.7.3 Apellatsioonizürii moodustatakse samal ajal kui žürii.

15.7.4 Kui apellatsioonizüriid ei moodustata, siis on žürii otsused lõplikud ning ei kuulu edasikaebamisele.

16. Meistrivõistluste protseduurid

16.1 Rahvusvahelisel võistlusel on 200 märki ning seeria koosneb 25 märgist. Erandjuhtudel võib see number muutuda žürii otsuse kohaselt, kui see osutub vajalikuks. Sellisel juhul hüvitab organiseerija laskuritele kasutamata märkide kulud vastavalt treeningmärkide hinnale.

16.2 Laskmine leiab aset kuuest laskurist koosnevatest rühmadest, mis moodustatakse loosi tõmmates. Igal laskekohal ja enne igat dubletti alustab rühma siseselt järgmine järjekorras olev laskur. Rahvusvahelistel võistlustel jaotatakse sama riigi meeskondades olevad laskurid võimalikult erinevatesse rühmadesse. Organiseerimiskomitee nimetab ajad ja rühmaliikmed eelnevalt.

16.3 Igas laskepaigas sooritab iga rühma laskur lasud kõigepealt üksikmärkide pihta ning seejärel dublettide pihta, vahetades alustavat laskurit (kui žürii ei ole otsustanud teisiti).

16.4 Märkide lennutrajekteore näidatakse igal laskepaigal esimesele laskurile rühmast, kes peab olema laskepaigas valmis.

Laskekohal seisva laskuri soovil näitab kohtunik igat menüüs olevat märki maksimaalselt kaks korda.

16.5 Keelatud on laskmine või laskmise simuleerimine märkide näitamise ajal. Sel juhul rakenduvad punktid 12.1 ja 12.2.

16.6 Järjestikuseid (*on report*) dublettmärke ei näidata. Ainult üheaegseid (*simultaneous*) ning viivitusega (*rafale*) dublette näidatakse iga rühma dublette alustavale laskurile.

Laskekohal seisva laskuri soovil näitab kohtunik üheaegset dubletti maksimaalselt kaks korda.

16.7 Laskurid peavad jõudma õigeaegselt laskekohta. Kui laskur pole kohal tema nime hüüdmisel, peab kohtunik hüüdma välja tema nime ning numbri kolm korda ühe minuti jooksul. Kui esimesel laskekohal ei ole laskur enda üksikmärkide laskmiskorrast maha jäänud, võib ta ühineda rühmaga ilma karistuseeta. Kui tal aga ei õnnestu rühmaga liituda enne kui on tema kord, loetakse kõik laskmata üksik- ja dublettmärgid „mööda“. Kui laskur saabub ühele järgnevatest laskekohtadest (2, 3, 4 jne), loetakse kõik eelmiste laskekohtade laskmata märgid möödalastuks. Mitte mingil tingimusel ei tohi laskur lasta laskerada, kus ta on välja jäänud ühest või mitmest laskekohast, teises rühmas.

16.8 Kui laskur leiab, et tal on vabandatav põhjus hilinemiseks ning, et see ei olnud temast sõltuv:

- Ei tohi ta ühineda oma rühmaga käimasoleva seeria jooksul;
- Peab ta esitama žüriile kirjaliku selgituse;
- Peab ta kinni pidama žürii otsusest;
- Žürii loal võib laskur lasta enda seeria teises rühmas.

Kui žürii leiab, et esitatud põhjus on vastuvõetamatu, karistatakse laskurit 25 möödalasuga iga mittelastud laskekoha kohta.

16.9 Laskmise ajal toimuva heitemasina tõrke või laskmise katkestuse korral, mis kestab rohkem kui 10 minutit, näitab kohtunik laskuritele märke uuesti.

16.10 Rahvusvaheliste võistluste käigus fikseeritakse tulemused kohtuniku või tema esindaja poolt, kes võib olla ka mõni laskuritest. Iga seeria tulemused pannakse üles koondtulemuste tabelile.

16.11 Igast laskekohast lahkudes peab laskur kontrollima, et tulemused on protokollis korrektset fikseeritud. Kui laskur vaidlustab tulemuse, peab ta sellest teavitama kohtunikku viivitamatult. Lõpliku otsuse teeb kohtunik, kes võib küsida lisateavet ning nõu enne otsuse tegemist (punkt 9.5.2). Hiljem esitatud pretensioone ei arvestata.

17. Riietus

17.1 Võistlusel osalejat palutakse saabuda laskepaika riietuses, mis on sobilik avalikuks ürituseks.

Keelatud on lühikesed püksid (sortsid). Lubatud on vaid põlvini ulatuvad püksid (bermudad, mille alumine äär ei ole kõrgemal kui 5 cm põlvest).

Särkidel peavad olema vähemalt lühikesed varrukad. Särk võib olla kas kraega või ilma (T-särk).

Keelatud on ilmuda laskma laskevestiga paljal ülakehal.

Turvalisuse huvides on keelatud laskmine sandaalides.

Laskuri number peab olema kinnitatud laskuri seljale õlgade ja vöökohta vahele ja peab olema täies ulatuses nähtav.

Reeglitest mitte kinnipidamisel karistab kohtunik laskurit hoiatusega, millele võivad järgneda teised karistused. Kui laskur ei pea kinni riietumisreeglitest, võib žürii otsuse kohaselt järgneda võistluselt kõrvaldamine.

Avatseremoonial, rahvuslike tiimide paraadil, peavad riikide liikmed olema rietatud vastavalt oma rahvusliku tiimi riietusele/tavale või kandma viigipükse ning pintsakut.

Lõputseremoonial peavad kõik autasustatud laskjad kohale ilmuma vastavalt oma rahvuslikule tiimi riietusele, või kandma viigipükse ning pintsakut.

18. Ümberlaskmised

18.1 Ümberlaskmisteks individuaalarvestuse esimese kolmele kohale seatakse žürii poolt üles uue paigutusega laskerada (kui on piisavalt aega, et organiseerida ümberlaskmine).

18.2 Kolmandast kohast madalamale jäänud, aga autasustatavad, võrdse tulemusega võistlejate koht selgitatakse välja üksikute radade tulemuste põhjal, alustades 8-da raja tulemusest (vajadusel, kui võrdne seis jääb võetakse arvesse järjest 7-da kuni 1-se raja tulemus).

Võrdse tulemusega võistlejad, kes ei ole aga auhinnalisel kohal, arvestatakse võrdseteks ka koha mõttes.

18.3 Ümberlaskmised toimuvad 25 märgise seeriana. Selle võrdsuse korral lastakse samal rajal teine seeria „esimese eritava möödalasuni“. Laskur, kes sooritab esimesena möödalasu (võrdse arvu märkide laskmise järel) elimineeritakse võistluselt („kiire lõpp“ printsiip). Võitjaks osutub laskur, kes jääb alles pärast kõikide teiste laskurite elimineerimist. Kui on tegu võrdse tulemusega („kiire lõpp“ printsiip korral), käsitletakse järjestikust dubletti kahe märgi kombinatsioonina ning seetõttu ei ole oluline möödalastud märgi järjekord, ükskõik kas dublett on „tabatud“ ja „mööda“ või „mööda ja „tabatud“.

18.4 Laskmine toimub vastavuses eelnevalt märgitud reeglitega, kuid tühje kohti rühmas ei täideta.

18.5 Kui ümberlaskmisi ei planeeritud eelnevalt osana võistlusest, peavad osalevad laskurid olema kontaktis žüriiga, et olla valmis sooritama laskmist 15 minuti jooksul pärast selle väljakuulutamist. Laskurid, kes puuduvad ümberlaskmisest diskvalifitseeritakse (neile arvestatakse madalam koht).

18.6 Žürii võib otsustada, kas ümberlaskmine viiakse erandjuhtudel läbi järgmisel päeval (*force majeure*). Ka sellel ajal puuduvad laskurid diskvalifitseeritakse (neile arvestatakse madalam koht).

18.7 Võistkondlikkus arvestuses võrdse tulemuse puhul selgitatakse paremusjärjestus välja üksikute radade tulemuste põhjal. Tulemuste võrdlemist alustatakse 8-da raja tulemustest (kui võrdsus püsib võetakse arvesse 7-da kuni 1-se raja tulemus).

MÕISTED

LASKURITE RÜHM (*squad*): Maksimaalselt kuuest (6) laskurist koosnev grupp, kes on moodustatud loosides ning kes lasevad samas laskepaigas ühel ja samal ajal.

SEERIA (*round*): Ühel rajal 25st väljaheidetavast märgist koosnev seeria.

HEITEMASIN (*trap*): Masin või seade märkide heitmiseks.

LASK (*shot*): Ühe padruni laskmine.

MÄRK (*target*): vt punkt 2.3.

LENNUTRAJEKTOOR (*trajectory*): Märgi lennujoon läbi õhu.

LASKERADA (*layout*): Üks laskerada, mis koosneb mitmest laskekohast, moodustades nii 25 märgist koosneva laskeseeria.

LASKEKOHT (*shooting stand*): Koht märkide laskmiseks (ringi- või ruudukujuline).

TABATUD (*one*): Vastavalt reeglitele purunenud/katki lastud märk.

MÖÖDA (*zero*): Vastavalt reeglitele möödalastud märk.

RAJAMEISTER (*course designer*): Inimene, kes on vastutav laskeradade ülesseadmise eest (disainer).

UUS MÄRK, KORRATA (*no bird*): Märk või lennutrajektor ei vasta reeglitele.

Reeglid on kinnitanud korraline üldkogu 8. juuli 2014.

(Rules accredited by the ordinary general assembly dated July 8th, 2014)

